

‘Ook ik leef in een bubbel’

Marian Spier (49), oprichter van TEDxAmsterdamWomen, zit sinds deze zomer in de raad van toezicht van het Van Gogh Museum. ‘Ik had ouders die elke dag zeiden dat ik iemand zou worden in de wereld. Heb je die niet, dan sta je anders in het leven.’

TEKST LOUËL DE JONG FOTO'S MERLIJN DOOMERNIK

1 Kunst geeft altijd de tijdgeest weer

“Sinds deze zomer ben ik lid van de raad van toezicht van het Van Gogh Museum. Ik wil proberen het museum en de stad met elkaar te verbinden. Internationaal staat het museum op de kaart, er komen veel toeristen, maar ook groepen die nog niet bekend zijn met kunst moeten toegang krijgen en zich welkom voelen. De schilderijenserie Zonnebloemen is mijn favoriet vanwege de vele tinten geel. Ik schilder ook en gebruik graag heldere, felle kleuren. Kunst inspireert en geeft altijd de tijdgeest weer. En vertelt soms hoe de toestand in de wereld of een land ervaren werd. Maar ik zit niet in de raad als kunstkenner, ik ben communicatiespecialist.

Het leuke is dat ik in 2011 al eens een TEDx-AmsterdamWomen (de lokale vrouweneditie van de Amerikaanse TED-speeches, LdJ) heb georganiseerd in het museum. Wist je dat Van Gogh bekend is geworden dankzij z'n schoonzus Jo Bongor? Echtgenote van zijn broer Theo. Een vrouw dus. Zij heeft een cruciale rol gespeeld door na zijn dood de werken te exposeren en verkopen. Dat was de link met het event. Namens het museum heeft toen ook iemand een TED Talk gehouden over Jo.”

2 Je moeder gelooft altijd in je

“In de beginjaren was de TED (Technology, Entertainment, Design) echt *underground*, begonnen als een jaarlijkse conferentie in Californië waar sprekers in maximaal achttien minuten een presentatie mochten geven over hun vakgebied. Dat breidde zich uit over de rest van de wereld, ook online, en zo zag ik briljante verhalen van mensen die ik niet kende.

In 2009 was ik medeoprichter van TEDxAm-

sterdam en richtte ik zelf, daaruit voortvloeiend, TEDxAmsterdamWomen op. Daarvoor was ik al een keer naar een TED-conferentie in het buitenland geweest. Magisch vond ik het. Mijn wereld ging open. Ik hoorde inspirerende lezingen van wereldverbeteraars die de woestijn vruchtbaarder wilden maken en van filosoof Alain de Botton over succes. Hij zei: ‘Je moeder gelooft altijd in je.’ Dat zinnetje maakte indruk. Wat hij bedoelde: voor je moeder maken je prestaties niet uit. Ze houdt toch wel van je.

Jammer is dat we in het dagelijks leven niet omringd worden door ‘moeders’, maar vooral door mensen die jou tijd en aandacht geven al naar gelang jouw positie op de sociale ladder. Daarom zijn onze carrières zo belangrijk voor ons. We hebben meer kansen dan ooit, tegelijk is er meer angst over carrière en succes dan ooit. Maar succes is relatief. Wie vindt dat jij succesvol bent? Succes is niet altijd definitief en falen niet desastreus.”

3 Baseer kennis niet op één verhaal

“Toen ik de Nigeriaanse schrijfster Chimamanda Ngozi Adichie zag spreken, wist ik zeker dat ik TEDxAmsterdamWomen wilde beginnen. Zij vertelde hoe ze als Nigeriaanse van goede komaf ging studeren in Amerika en hoe haar kamergenoot al een beeld van haar, Afrikaanse, had voordat ze elkaar ontmoetten. En hoe ook zijzelf soms een eenzijdig beeld van andere mensen en culturen had. Ze waarschuwt kennis te baseren op één enkel verhaal. Haar speech ‘The danger of a single story’ is intussen beroemd.

Het klopt, iedereen heeft vooroordelen. Door opvoeding, familie, vrienden, school, baan. Daarvan moeten we ons bewust zijn. Naast de inhoudelijke boodschap raakte het mij dat zij haar verhaal vertelde op dat podium. Dat soort verhalen werd nooit verteld, het verhaal van een zwarte Afrikaanse vrouw die aan Princeton studeerde en daar ook ging lesgeven.

Ik dacht: vrouwen in Nederland hebben dit platform nodig. Inmiddels hebben ook wij mooie sprekers gehad. Zoals cardioloog Harriette Verwey met haar verhaal over de specifieke eigenschappen van het vrouwenhart. Destijds, in 2010, werd hier weinig onderzoek naar gedaan in Nederland. Maar het werd groots opgepakt door de media, de Hartstichting en vrouwenorganisaties en nu is er meer bekendheid over het verschil tussen het

‘We hebben meer kansen dan ooit, tegelijk is er meer angst over carrière en succes dan ooit’

hart van een vrouw en een man.

Was aanvankelijk mijn idee meer slimme vrouwen met visie zichtbaar te maken, óók zag ik de maatschappelijke impact. En kijk eens hoeveel vrouwelijke deskundigen tegenwoordig aan tafel zitten bij talkshows. Tien jaar geleden waren dat echt vooral mannen.”

4 Help mensen die minder bevoorrecht zijn

“Mijn vader zei altijd: alles is mogelijk. Nooit heb ik het gevoel gehad dat ik minder kansen had. Als iemand mij onderschat is mijn reactie: *I'll prove you wrong*, ik zal je het tegendeel bewijzen. Ik ben geboren in Amsterdam, maar mijn ouders vonden het belangrijk onze schooljaren in Suriname te laten doorlopen, dus verhuisden we met het gezin. Mijn broer, zus en ik moesten kunnen buitenspelen op een erf, was mijn moeders overtuiging, en in Nederland woonden we in een flat.

In Suriname was de buurman hindoestaan, Javan of Jood, er was een Chinese winkelier, in de klas zat ik naast een Nederlandse boerenzoon. We waren helemaal niet bezig met iemands afkomst. Ook eenmaal terug in Nederland voelde ik mij nooit anders dan medestudenten en later collega's op de Hogeschool van Amsterdam. Ik was druk met mijn baan, kwam doodmoe thuis en ging op vakantie als ik vrij was.

Tot een vriendin zei: ‘Jij leeft in een bubbel. Er zijn groepen die het zwaar hebben. Er zijn zwarte mensen die twee studies hebben gedaan en niet aan een baan komen.’ Toen ben ik mij daarin gaan verdiepen en ontdekte dat er veel mensen zijn die er vanwege hun sociale klasse, beperking, culturele achtergrond of leeftijd niet doorheen komen. Die vriendin had gelijk. Sommigen hebben veel potentie, een studie mooi afgerond, maar worden niet gevraagd voor die baan.

Als je hard werkt kom je er wel, zo heb ik dat ervaren. Maar het is een combinatie van karakter, achtergrond en geluk. Ik had ouders die elke dag zeiden dat ik iemand zou worden in de wereld. Heb je die niet, dan sta je anders in het leven.” »

Marian Spier (Amsterdam, 1970) is sociaal ondernemer, communicatiespecialist en adviseur. Ze werkte in het bedrijfsleven en was tot 2014 manager en docent aan de Hogeschool van Amsterdam (communicatie en multimedia design). Intussen begon ze haar eigen bedrijf iamarian.nl en werkt daarmee voor uiteenlopende bedrijven en (semi)overheidsinstellingen zoals de VN, Buitenlandse Zaken en de gemeente Amsterdam. Ze is medeoprichter van TEDxAmsterdam en oprichter van TEDxAmsterdamWomen. Daarnaast is ze coach en mentor van jonge vrouwelijke ondernemers. In 2018 ontving ze daarvoor de EU Women Business Angel Award. Ze zit in de raad van toezicht van Rutgers en sinds deze zomer ook van die van het Van Gogh Museum. Spier woont in Den Haag.

'Ik ben bijna 50. Ik ga nu naar de sportschool en loop vaker in plaats van de tram te pakken'

5 *Je bent zo sterk als je team*

“Slechts 1,6 procent van de investeringen in Nederland gaat naar startende ondernemingen van vrouwen. Op 26 september is weer de halve finale van de TEDxAmsterdamWomen StartUp Awards, een podium waar vrouwen hun nieuwe bedrijf kunnen presenteren. Danique Wiltink won in 2015 als eerste deze award met haar bedrijf Nimbles, een website waarop je huiswerkbegeleiders en bijlesdocenten in de buurt kunt zoeken.

Uit allerlei onderzoeken, onder andere van Harvard, is bewezen dat vrouwen beter zijn in ondernemen. Ze zijn succesvoller en gaan minder snel failliet. Je bent zo sterk als je team en vrouwen zijn doorgaans teamplayers.”

6 *Kruip niet weg voor angst*

“Als mens en ondernemer moet je vaak naar je onderbuikgevoel luisteren. Fouten maken, leren, corrigeren. Het maakt je rijker. Ik ga niks uit de weg en heb ook geen echte angsten. Wel ben ik mij meer bewust van mijn gezondheid. Volgend jaar word ik vijftig, dat voelt toch anders. Ik ga nu naar de sportschool en loop vaker in plaats van de tram te pakken.

Trouwens, de laatste tijd had ik veel meer last van vliegangst. Dat kwam door een vlucht naar Canada voor de bruiloft van mijn nichtje. Het toestel maakte een duik alsof we in een achtbaan zaten. Mensen zaten werkelijk te krijsen. Er schoot van alles door m'n hoofd, had ik nog dingen niet uitgesproken met mensen? Tegelijk zat ik de vrouw naast me te troosten. Hierna ben ik juist veel gaan reizen om die angst uit mijn systeem te krijgen. Zo zit ik in elkaar. Weer goeie ervaringen opdoen, niet wegkruipen.

Ook mediteer ik elke ochtend. Ik geloof niet in helemaal blanco kunnen zijn, compleet zonder gedachten. Wel geloof ik in reflecteren. De dingen van een afstand bekijken. Wat gebeurde er nou gisteren? Hoe ga ik dit oppakken? Waarom voel ik nu deze lichamelijke sensaties? Deze zomer was ik een week op Kreta, alleen, en ben vooral stil geweest. Rust, rust, rust. Als ondernemer kun je continu aan het werk zijn. Mijn zaterdagen zijn ook heilig, meestal slaap ik dan lang. Op zondag ga ik soms naar de kerk en ontmoet ik mijn vrienden.”

7 *Feminisme is niet alleen voor hoogopgeleiden*

“Ik richt mij op projecten die een sociale impact hebben. Waarbij de nadruk ligt op groepen die te weinig belicht worden. Zo zat ik in 2016 in een denktank van de Verenigde Naties om de communicatie in vluchtelingenkampen te verbeteren. Ook internationale techbedrijven maakten daarvan deel uit en dachten mee hoe te helpen bij dit vluchtelingenprobleem.

Dichter bij huis werd ik gevraagd door Amsterdam-West om een festival te organiseren in dit stadsdeel waar 160 nationaliteiten wonen. Het doel was kwetsbare vrouwen in de wijk te inspireren, uit hun isolement te halen en met elkaar in contact te brengen. Ik wil niet alleen het glazen plafond doorbreken voor vrouwelijke ondernemers. Feminisme is niet alleen voor hoogopgeleiden, ook voor vrouwen die alleen boodschappen doen en laagopgeleid zijn. Het gaat om gelijkheid.”

8 *Het is belangrijk te weten waar je roots liggen*

“De afgelopen drie jaar ben ik bezig geweest uit te zoeken waar ik vandaan kom. Mijn Suri-naamse geschiedenis ken ik, maar de historie van daarvoor is afgesneden door de slavernij. Mijn betovergrootmoeder was slavine. Veel slaven werden gekidnapt en weggevoerd. In Ghana heb ik slavenkastelen bezocht. Bij de bevolking voelde ik een soort herkenning – tranen stroomden ook onverklaarbaar, het voelde heel heftig. In Senegal had ik dat bijvoorbeeld niet. Eenmaal thuis heb ik een DNA-onderzoek laten doen: ik bleek 50 procent Ghanees te zijn. Dat klopt helemaal met mijn gevoel.

Hoe mijn familie in Suriname is terechtgekomen, weet ik niet. Daar leerden we op school veel over Nederland en was de informatievoorziening vooral westers. Ik vond het fijn en interessant om met Ghanezen te praten die wisten waar ze vandaan kwamen, wie hun verre voorouders waren, in welke dorpen die woonden en wat hun gewoontes waren. Dat is belangrijk, die basis. Ik wil iets terugdoen voor het continent waar mijn roots liggen. Zo ontstond het idee om niet alleen in Europa, maar ook in Afrika vrouwen te ondersteunen en trainen die een eigen bedrijf beginnen. Met beide ondernemersprogramma's ga ik komend jaar aan de slag.” «